

ZÁCHRANÁŘ

PŘÍLOHA ČASOPISU BAZÉN & SAUNA Č. 11/12 2011 • PROSINEC 2011

Prevence úrazů v přípravě vodních záchranářů

PaedDr. Tomáš Miler

VC MS VZS ČČK Praha 1

Problematiku výuky záchrany tonoucích lze z hlediska obsahu dělit do více oblastí. Pokud hovoříme pouze o záchrane tonoucích, jako o etapě která předchází akutní „předlékařské“ první pomoci, odehrává se převážně ve vodě nebo na břehu umělé, či přírodní vodní plochy. Finální fází osobního zásahu je vynášení postiženého z vody na břeh. Předmětem tohoto sdělení je zásadní změna ve výuce výše uvedené fáze záchrany tonoucího a to s ohledem na riziko úrazů při dosud vyučovaných postupech.

V praxi vodních záchranářů pak může nastat situace, že i po úspěšném zásahu, ale s drobným zraněním způsobeným nešetrným postupem při vynášení, dochází k podání žaloby ze strany zachráněných.

Cílem příspěvku je nahradit ve výuce vynášení tonoucího z vody tradiční užívané způsoby vynášení na okraj bazénu jedním zachráněncem (přetažením přes nízký okraj bazénu a vytažením na vysoký okraj bazénu), a to bezpečnějším způsobem.

V období let 1993–2010 absolvovalo výuku záchrany tonoucích v 61 kurzech vodní záchrany pro Vyšší odborné školy zdravotnické (studijní obor Diplomovaný zdravotnický záchranář) 1221 studentů.

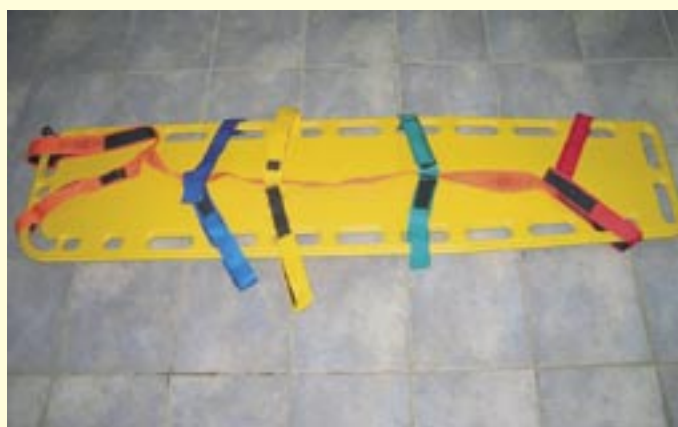
Do výuky kurzů, jejichž program byl sestaven na základě Vzdělávacího programu Vodní záchranné služby ČČK, byly zařazeny již zmíněné tradiční formy výuky vynášení tonoucího na okraj bazénu. Na základě zdravotnických záznamů z těchto kurzů za výše uvedené období, bylo zpětně zjištěno, že při nácviu těchto dovedností docházelo u frekventantů k těmto poraněním:

- 23 % studentů mělo drobné oděrky a podlitiny,
- 3 % studentů mělo zhmoždění obratlů.

Z uvedených důvodů, jsme od počátku roku 2011 nahradili tradiční způsoby vynášení tonoucího bezpečnějším způsobem vynášení. Způsob „Vynášení tonoucího dvěma zachráněnci s pomocí páteřní desky“ jsme v letošním roce využili při výuce 95 studentů studijního oboru Diplomovaný zdravotnický záchranář. Ke zranění, při výuce tohoto způsobu u výše uvedeného počtu studentů, nedošlo.

Modelový postup vynášení tonoucího dvěma zachráněnci s pomocí páteřní desky

Vynášení tonoucího je z hlediska posloupnosti poslední fází osobního zásahu zachráněncem. Při uvedeném způsobu vycházíme z toho, že záchranář bude mít při této fázi minimálně jednoho pomocníka (další záchranář, poučený zaměstnanec zařízení nebo dobrovolník z řad návštěvníků zařízení, kterého školený zachráněncem bude vést). Páteřní deska (viz obr. dole), kterou při tomto způsobu vynášení tonoucího z bazénu používáme je podle TNV 940920–1 (odvětvová technická norma vodního hospodářství) *Bezpečnost bazénů, koupališť a aquaparků, Část 1: Personální zajištění bezpečnosti návštěvníků součástí povinné výbavy plaveckých bazénů, koupališť a aquaparků.*

1

2

1 Popis poslední fáze osobního zásahu začínáme v okamžiku, kdy se zachránce s postiženým blíží k okraji bazénu. V tomto případě využil k nadlehčení při tažení záchranný pás.

2 U okraje bazénu otočí tonoucího čelem ke kraji bazénu a pomůže zachránce, který stojí na břehu pevně uchopit paže tonoucího za zápěstí.

3 Ten se postaví v předklonu na okraj bazénu čelem k oběti a uchopí její zápěstí křížem (pravou rukou za pravé zápěstí a levou rukou za levé zápěstí). Vzhledem k tomu, že součástí vytažení tonoucího je ve fázi „položení na páteřní desku“ i jeho otočení z polohy čelem do polohy zády ke stěně bazénu, je dobré si otočení vyzkoušet ještě před pokračováním akce.

3

45 Současně s fixací postiženého zachránce ze břehu vylézá z vody druhý zachránce a přináší páteřní desku. Tu pak úchopem za otvor v její horní části oběma rukama zasouvá do vody kolmo ke stěně bazénu, napravo od zachránce s postiženým. Zachránce, který postiženého drží křížem za zápěstí jej otáčí kolem svislé osy doprava a pokládá jej zády na připravenou desku.

6 Jakmile je postižený v poloze zády k desce, zachránce který u stěny fixoval desku oběma rukama, pouští pravou rukou desku a převezme pravou ruku postiženého úchopem za zápěstí. Levou rukou i nadále fixuje desku kolmo ke stěně. Zachránce který držel oběma rukama postiženého uchopí svou pravou, nyní volnou rukou desku místo svého kolegy.

7 Po této fixaci, oba tahem a šikmo přes okraj bazénu vytahují postiženého na desce na břeh bazénu.

8 Následuje poskytnutí akutní předlékařské první pomoci.

Na základě uvedených faktů můžeme vyslovit závěr, že inovace výuky vynášení tonoucího přinese pro vzdělávání vodních záchranářů, dalších profesních skupin a konkrétní záchranářskou praxi zajištění větší bezpečnosti. Efektivita výuky však musí být aktuálně podpořena dostatečným materiálním zabezpečením ze strany vzdělávacích zařízení i bazénů, koupališť a aquaparků. Nesporným kladem popsaného způsobu vynášení tonoucího, je možnost zapojení laické veřejnosti do záchranné akce.

Foto: MUDr. Jan Kaufman, kresby: Bc. Jiří Willner

